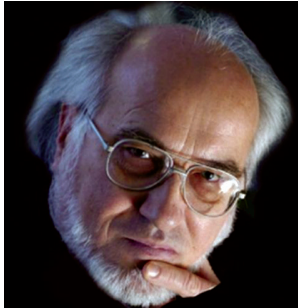

Branko Guberina (1946. – 2024.)

Branko Guberina svjetski ugledni hrvatski znanstvenik u području teorijske fizike elementarnih čestica i kozmologije.

Rođen je u Šibeniku 12. studenoga 1946., gdje je proveo djetinjstvo te polazio osnovnu školu i gimnaziju. Rano se počeo zanimati za fiziku i astronomiju te je, kao učenik četvrtog razreda gimnazije, utemeljio prvu astronomsku grupu koja je bila osnova za osnivanje šibenskog Astronomskog društva „Faust Vrančić“ 1965. Studij fizike završio je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu (PMF) Sveučilišta u Zagrebu s diplomskim radom *Simetrije i rješenja Bethe-Salpeterove jednadžbe* pod voditeljstvom profesora Mladena Martinisa 1970. Zaposlio se na Institutu Ruđera Boškovića 1971. Postdiplomski studij završio je izradom magistarskog rada *Nukleon-nukleon raspršenje uz slabo međudjelovanje* 1973. Doktorsku disertaciju *Nesačuvanje pariteta u barionsko-mezonskom međudjelovanju u kvarkovskim modelima* 1977., izradio je pod mentorstvom profesora Dubravka Tadića. Kao postdoktorski stipendist, zahvaljujući prestižnoj Humboldtovoj stipendiji, boravio je na Max-Planck Institut für Physik, München (1978. – 1981.). Kao istraživač boravio je u nizu najprestižnijih europskih znanstvenih institucija (Institut für Theoretische Physik der Universität, Münster; Laboratoire de Physique Théorique et Hautes Energies, Université de Paris XI, Centre de Physique Théorique, CNRS, Marseille; Sektion Physik, Ludwig-Maximilians-Universität, München; DESY, Hamburg), te kao gostujući profesor na University of California, Los Angeles (SADF). Bio je profesor na postdiplomskom studiju fizike na PMF-u, znanstvenik (od 1992. kao znanstveni savjetnik) u Zavodu za teorijsku fiziku i matematiku, Institut Ruđera Boškovića. Bio je voditelj grupe za fiziku čestica i kozmologiju Zavoda i njen pročelnik od 1990. do umirovljenja 2011. Preminuo je u Šibeniku 21. prosinca 2024.

Područje njegova interesa je bila teorijska fizika elementarnih čestica, kvantna teorija polja, gravitacija i kozmologija. Njegovi glavni doprinosi su u područjima hadronske fizike, kvantne kromodinamike i osobito slabih raspada hadrona s teškim kvarkovima. U području kozmologije bavio se istraživanjem veze energije vakuuma i tamne energije te osobito u pristupu problemu kozmološke konstante temeljenom na renormalizacijskoj grupi. Objavio je kao samostalni autor ili koautor sedamdesetak znanstvenih radova u vrhunskim svjetskim časopisima i monografijama iz kozmologije i fizike elementarnih čestica.

Branko Guberina obnašao je brojne dužnosti u znanosti. Bio je član Nacionalnog znanstvenog vijeća RH (1998. – 2003.), predsjednik Hrvatskog fizikalnog društva (1997. – 2000.), član i rizničar (2005. – 2006.) te predsjednik (2007. – 2008.) Hrvatske udruge Rimskog kluba (Croatian Association of the Club of Rome). Dobitnik je državne nagrade Republike Hrvatske za znanost 1994., a godine 1997. bio je odlikovan Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge u znanosti,

Branko Guberina bio je i pasionirani popularizator astrofizike i kozmologije. Zapamćena je ostala znanstvena tribina *Eppur si muove* posvećena kozmologiji 2017. u Galeriji Kupola Gradske knjižnice u Zagrebu, kojoj je bio urednik, voditelj i jedan od predavača (uz Nevenka Bilića i Vibora Jelića), koji su raspravljali o postanku Svemira kao kvantnom fenomenu te recentnom otkriću gravitacijskih valova kao zadnju potvrdu Einsteinove opće teorije relativnosti.

Ana Smontara